
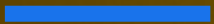
Een taalkrachtige mondelinge taalles

Voorstellen

Verwachtingen

Wie is je leerling?

[Karim | NPO Start](#)

3.09-5.09

Let op: niet laten zien vanwege diverse doelgroep leerlingen

Bron: Nieuw in Nederland, NPO

Welke leerlingen heb jij in je groep?

- Leerlingen <1 jaar in Nederland op school
- Leerlingen >1 jaar in Nederland op school

En van die leerlingen?

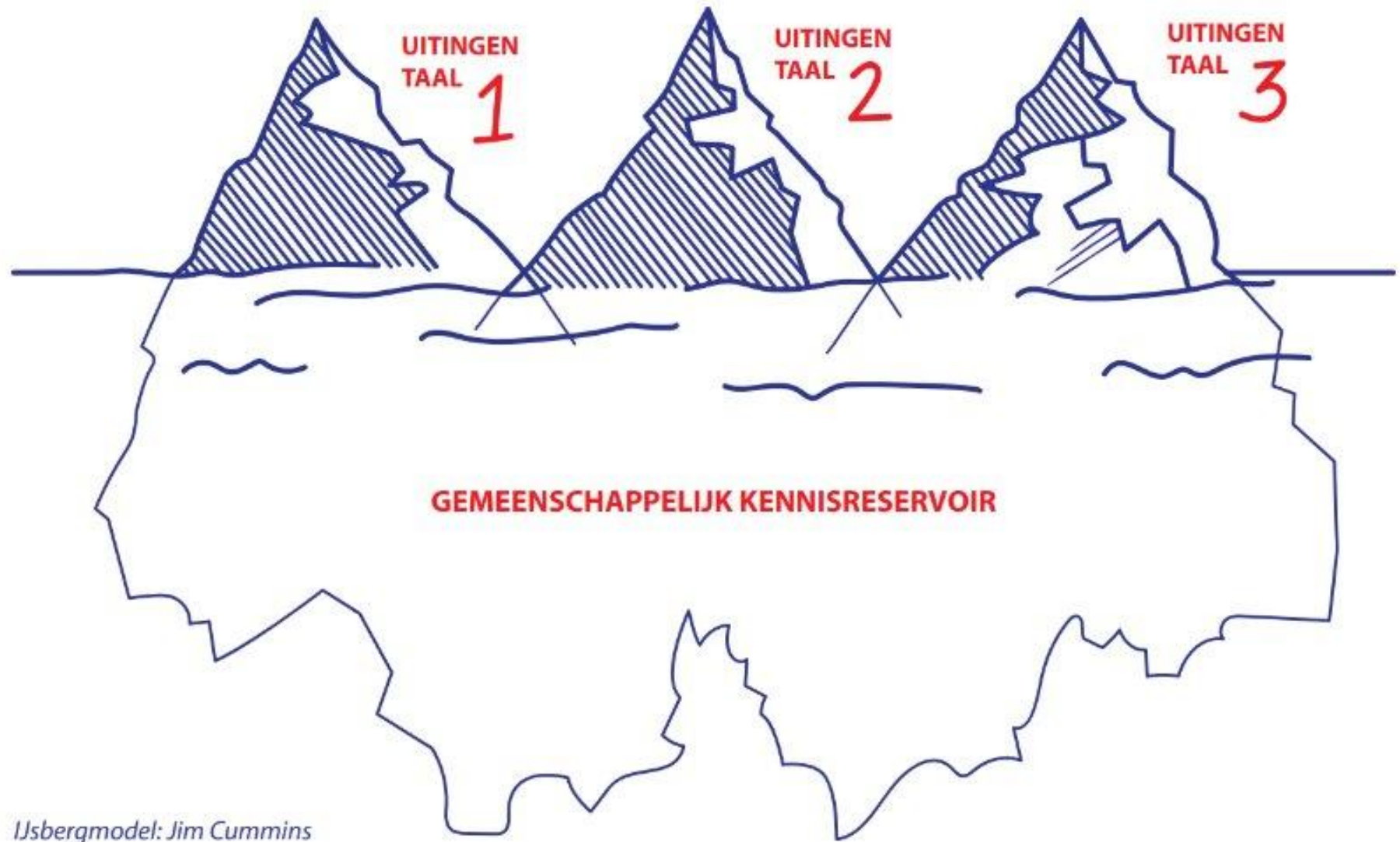
- Beheersen ze hun eigen thuistaal?
- Zijn ze in land van herkomst naar school geweest?
- Wat is hun hobby/ sport / huisdier?

Uitdagingen in lesgeven aan nieuwkomers

- Uitdagingen: voorkennis zo verschillend
- Wat is een betekenisvol doel van een les?
- Hoe raken de leerlingen echt gemotiveerd?
- Hoe bied ik goede steun (in alle thuistalen, visueel etc..) aan de leerling?
- Hoe differentieer ik goed?
- Ik weet dat leerlingen moeten spreken (spreekkansen), maar hoe dan?
- Welke doelen? Leerdoelen – taaldoelen?
- En dan ook nog veilig, voorspelbaar

Ijsbergmodel: Jim Cummins

Taalkrachtig onderwijs

[Naar filmpje](#)

Wat zie je Karima doen?
Schrijf mee met wat je haar ziet doen.

Wat zag je?

7 didactische principes van taalkrachtig onderwijs

Contextrijk

Functioneel

Positieve- talige grondhouding

Ondersteuning

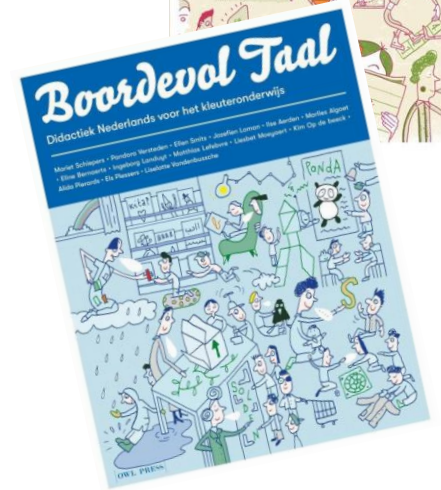
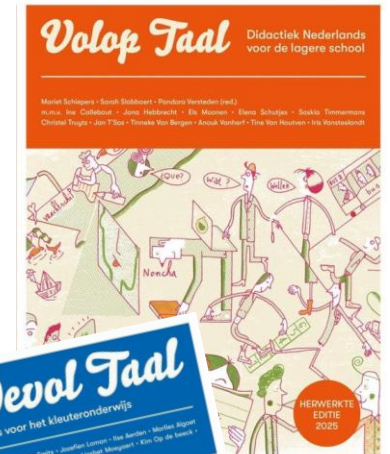
Reflectie

Interactief

Explicitering

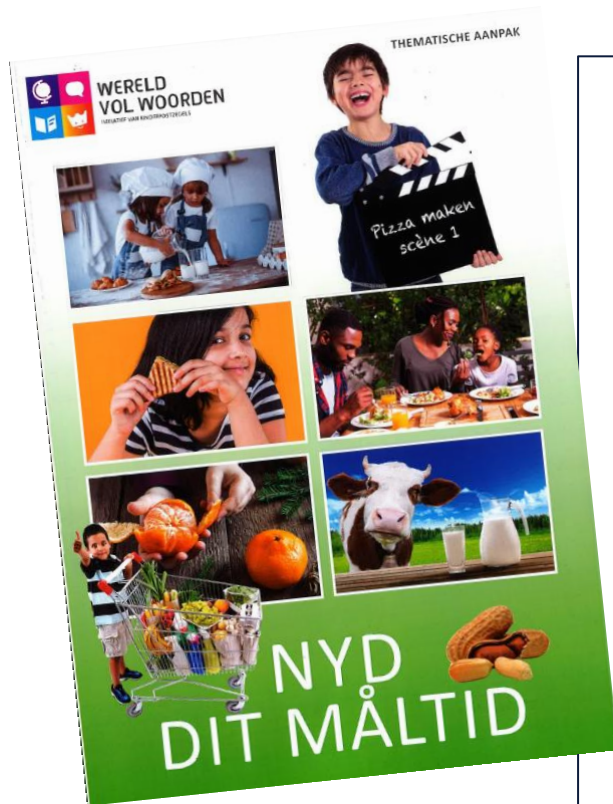

Taalgroeimiddelen

Afbeelding door: LOWAN-PO naar model van M. Verhallen & en R. Walst, 2025

Vorbereiden thema

Bron: Wereld vol Woorden, Nyd dit Maltyd

THEMA

Nyd dit måltid

Als je verhuist naar een ander land, kom je erachter dat het voedsel in dat land er anders uitziet; veel eten ruikt en smaakt anders. En eten, dat is waar het in dit thema om draait. De leerlingen worden in week 1 uitgenodigd om al hun zintuigen in te zetten voor een brood-, fruit- en zuivelonderzoek. Zo komen ze erachter wat ze lekker, lekkerder en het lekkerst vinden.

Aan de hand van een recept gaan de leerlingen ook zelf eten maken. Er staan twee oer-Hollandse gerechten op het menu: groentesoep en vlaflip. In week 2 staat de herkomst van producten centraal. Op een speelse manier leren leerlingen meer over de oorsprong van voedsel. Ze krijgen antwoorden op vragen als: 'Hoe wordt groente geteeld?', 'Hoe wordt pindakaas gemaakt?' en 'Waar komt melk vandaan?'

Met al die opgedane productkennis wordt het in week 3 tijd om zelf in te kopen te gaan doen. De leerlingen maken een boodschappenlijstje, oefenen winkeldialogen en zoeken naar aanbiedingen. En dan gaan ze... op naar supermarkt! In het kookfilmpje dat ze zelf opnemen, laten ze zien hoe ze met hun boodschappen uit de supermarkt een pizza bereiden - en natuurlijk daarna zelf opeten! In elk land wens je elkaar voor het eten 'eet smakelijk' toe. In Denemarken doen ze dat met deze woorden: *Nyd dit måltid!*

Belangrijk: Dit is een overheerlijk thema, maar eten kost geld. Vraag zo'n 60 euro aan de directie zodat de leerlingen optimaal van dit thema kunnen profiteren (zie ook 'Om te weten' van dag 1).

Intro tekst

SPECIFIEKE DOELEN VAN DIT THEMA

Leerlingen leren:

- basiswoorden met enkele algemene schooltaalwoorden zoals *de ingrediënten, de fabriek, de machine, de producten, onderzoeken*.
- productcategorieën: groente-, zuivel-, vlees-, brood- en fruitproducten.
- meningen te geven over de smaak van etenswaren en gerechten.
- dat elk land zijn specifieke producten en gerechten heeft.
- meningen te onderzoeken door te turven.
- de trappen van vergelijking (*dik - dikker - dikst*).
- 'de weg van het voedsel': van koe naar melk, van pinda naar pindakaas en van plant naar groente.
- dat het klimaat van een land bepaalt wat er verbouwd kan worden.
- verschillende bronnen te gebruiken.
- enkele rekenbegrippen (bv. *korting*) en omgaan met geld.
- dat een filmpje is opgebouwd uit scènes.

Doelen van thema

dag 1

praatplaat g1-zomer-5 cluster g3-60 cluster g1-winter-23

dag 2 toevragen

praatplaat p-lente-9 cluster g3-47 cluster stw-35

dag 3 toevragen

cluster g1-winter-19 cluster g1-herfst-6 cluster p-winter-10 cluster g3-36

dag 4 toevragen

cluster g1-winter-24

Woordoverzicht

Mondelinge taal doelen (LOWAN 1-8)

Stelt vragen in context

Kan opbouw van verhaal begrijpen

Kan spreken in aangereikte context

Kan een kort verhaal vertellen

Woordenschatdoelen (LOWAN 1-8)

Gebruikt woorden bij concrete voorwerpen

Gebruikt lidwoorden

Begrijpt woorden in nieuwe situatie

Kan een woord omschrijven

WERELD VOL WOORDEN
LEERPLAN VOOR NEDERLANDSE TAAL

THEMATISCHE AANPAK

Pizza maken scène 1

NYD
DIT MÅLTID

WEEK 2 DAG 8

Van pinda zaadje naar pindaplant

Lesideeën

Woordaanbod

cluster g1-lente-8

woorden aanhalen:
de wortels • de blaadjes

woorden aanbieden:
de pinda • de pinda
de stengel

VOORBEREIDINGEN

Schrijf op acht geeltjes: 'de pindaplant'
Zorg voor:
• een pot pinda's en enkele doppinda's
• voldoende potgrond, potjes, tuinkersaadjes
• en eventueel andere zaden naar keuze.

Zet klaar op het digbord:
• een foto van een pindaplant
• het YouTube-filmpje 'Waar komt de pinda
vandaan? My Shape' (0.41 min.)
• het SchoelTV-filmpje 'De pindaplant. Hoe
groeit de pinda?' (2.15 min.)
• het SchoelTV-filmpje 'Hoe wordt pinda's
gemaakt? Een smeug mengsel van pinda's,

Start

- Laat een pot **pinda's** zien en vertel dat je als ontbijt een boterham met pinda's hebt gegeten. Wie eet dat ook weleens, een boterham met pinda's? Als ontbijt of als lunch? Of soms als tussendoortje?
- Laat leerlingen in taalgroepjes aan elkaar vertellen wat ze als ontbijt gegeten hebben. En daarna wat ze gisteren als avondeten gegeten hebben. Bespreek na en vraag wat voor eten ze als lunch of tussendoortje bij zich hebben.
- Haal plaat **g1-winter-24** van de woordmuur.

De voorspellingen van dag 7

Weten de leerlingen waar pinda's van gemaakt is? Vandaan? van pinda's! Maar waar komen die pinda's dan vandaan? Laat de voorspellingen van de leerlingen van dag 7 zien en loop de antwoorden langs. Vertel dat veel mensen niet weten waar pinda's vandaan komen en bekijk samen het filmpje 'Waar komt de pinda vandaan?'. Sluit af met de foto van de pindaplant en zeg dat pinda's van planten komen. Wie had dat voorspeld?

LOGO-cluster aanbieden

Dop een pinda, laat zien en zeg: 'De pinda is een zaadje'. Vertel dat als je een pinda in de grond stop je een pindaplant uit groeit. Semantiseer cluster **g1-lente-8** en haak **de wortels** en **de blaadjes** aan.

Hoe groeien pindaplanten?

- Teken op het bord een woordtrap met vijf treden. Schrijf erboven: 'Hoe groeien pinda's?'
  - Schrijf onder de eerste tree: 'De pinda is het zaadje.'
  - Teken boven de eerste tree een pinda.
  - Schrijf onder de vijfde, laatste tree: 'De pindaplant.'
- Teken er schematisch een pindaplant boven.
- Vertel dat de leerlingen in een filmpje gaan zien hoe een pinda een plant wordt. Start het filmpje 'De pindaplant'.
  - Laat het filmpje zien tot 1.03 min. Herhaal de inhoud in

DIT MÅLTID

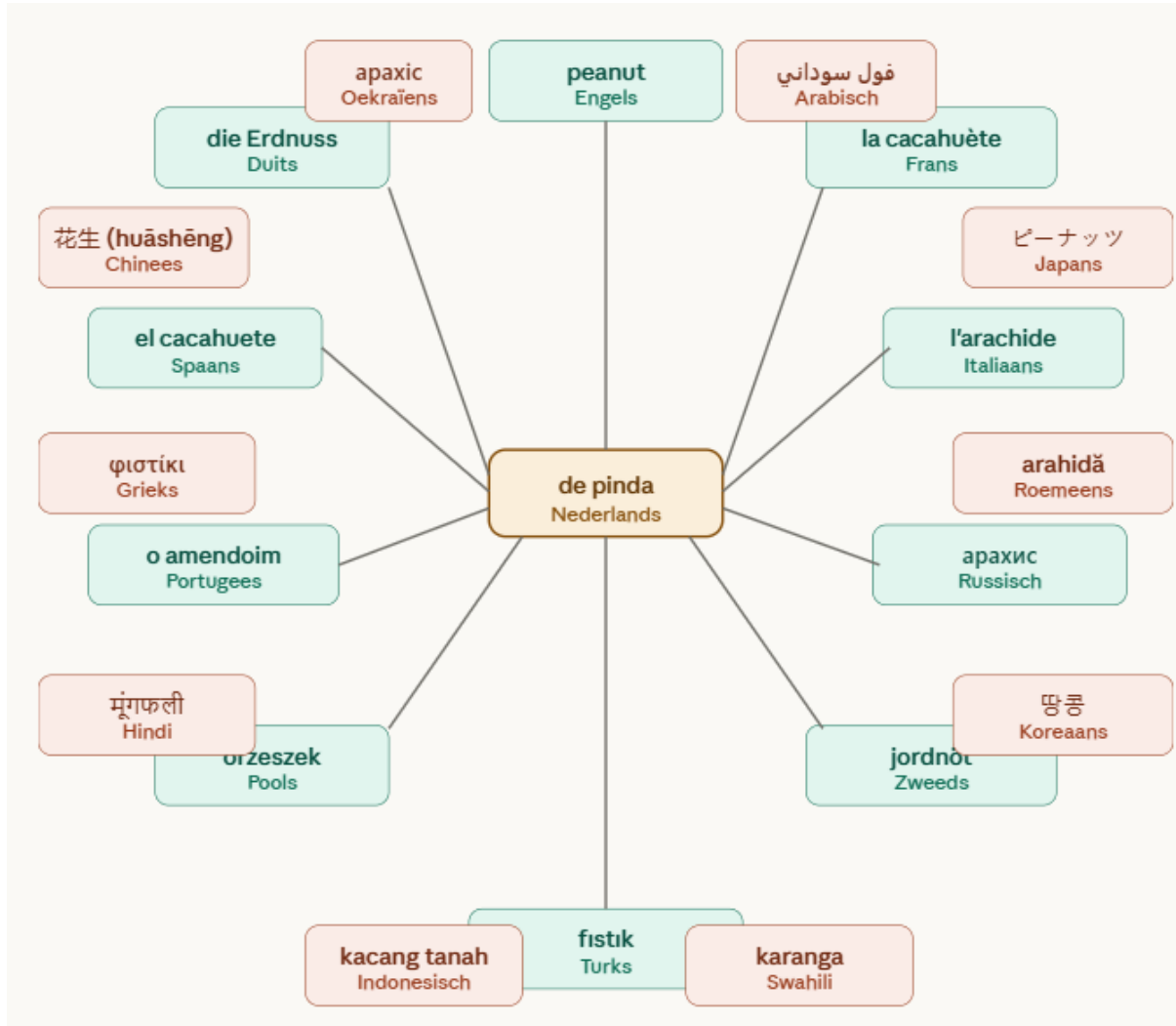
- Woorden met lidwoorden (de pinda, de plant, het zaadje, ontkiemen, de stengel, het blad) + koppelen aan CAT (groeien, ontkiemen, onderzoeken) + onder/ boven (wortel/stengel)
- Verhaal vertellen met 'eerst... daarna... en dan...'

Opzet m.b.t. circuit (aandacht voor leerlingen- nabijheid) daarnaast spreekruimte voor ieder op niveau (geplande taalsteun: pinda in eigen taal, woordtrap, verhaal)

- Ik heb iets nodig dat bij leerlingen bekend is en waar pinda's inzitten...
- Doordat het plantje blijft in de groep, kan betekenis blijven groeien

Bron: claude.ai 'pinda in 20 talen'

1. Starten zelf – zaadje in pot + label erbij maken
3. Bij leerkracht – kijken filmpje + bespreken

1. Starten bij lkr. filmpje kijken + woordtrap
2. Zelf: Tekenen bij de plaatjes
3. Lezen blad voor + filmen

1. Starten zelf – kijken filmpje (schrijven wat ze horen) + woordtrap invullen
2. Bij leerkracht – kijken wat ze hebben + navertellen met steunwoorden
3. Zelf: film maken met steunwoorden

de pinda

	Eerst stop ik het zaadje in de grond.
	Dan geef ik het zaadje water.
	Dan komt er licht en warmte. Het zaadje krijgt aan de onderkant wortels.
	Daarna groeit aan de bovenkant de stengel.
	Er komen ook blaadjes aan de stengel. Er is nu een plant.

Is er een oa?

1. Praten over zaadje planten.
2. Terwijl ze tekenen, zinnen lezen en zeggen.
3. Feedback op filmen.

Saai... logo3000 / filmen

Natuurlijk zijn er vele alternatieven om spreekruimte te realiseren.

Paar voorbeelden:

Beschrijven van een de kaartjes die je ziet.

Spelvorm:

Wie is het (beide borden zelfde kaartjes). Hier kunnen de woorden inzitten die je wilt dat leerlingen consolideren.

Voorbeeld:

Kort filmpje over spreekansen dat leerlingen in verwerking kunnen doen.

[Naar filmpje spreekansen](#)
(3.50-4.57)

Voorbeeld:

- Zet je linkerhand op rood, zet je rechtersoet op geel.
- Gesloten taal – veilig voor spreekkans

Voorbeeld:

- Beebot
- Kleuren en vormen
- Leerlingen voelen zich snel uitgedaagd
- Rollen verdelen

Voorbeeld:

- Verhaal maken met de woorden / zinnen vanuit de instructie.
- Deze keer met klei.
- Dit kan ook met een Ipad.

Voorbeeld:

- Zet de beebot in.
- Opdracht kaarten
- Taalsteun door voorbeeldzinnen

Voorbeeld:

Gebruik spelvorm

- Spel kan al taal en oefening genoeg zijn
- Ipv 6 (van je basisplek) een oefenkaartje met iets thema gerelateerd

Voorbeeld:

Babili bab

- Woorden beschrijven, kleien, zinnen maken.

Voorbeeld:

LingoBox

- Zinnen maken
- Woorden beschrijven

Les afsluiting

Check met interactieve werkvorm wat leerlingen beheersen.

Het kan ook zijn wat er in de verwerking is gebeurd dat dat passend is om mee af te sluiten. Toneelstukje waarin de woorden/ zinnen gebruikt zijn?

---

7 didactische principes van taalkrachtig onderwijs

Zie ook LOWAN webinar: [zie hier](#)

Wat neem je mee?

Mail gerust: helpdesk@lowanpo.nl